

1 חלשות והחלעות כחול, ומזה מוכן שהעלם הגוף עצמו אינו יכול להיות ענין של העדר האור, שהרי יצירת הגוף קודמה ליצירת הנשמה^ג, והנה גם ששירש הגוף אינו מבחי' האור, כי אם מבחי' הרשימו³⁹. אלא העלם הגוף עצמו הו"ע שהחושך הוא בריאה בפ"ע.

2 ודנה ב' עניני חושך ה"ל צריכה להיות העבודה דאתכפא והעבודה דאתכפא. דהעבודה דאתכפא היא העבודה שע"פ טעם דעת, והיינו, שע"י ריבוי אופני ההתבוננות שנתבארו בספרים, ובפרט בספרי חסידות, פועלים על הרע שמתכשל לטוב. והעבודה דאתכפא היא באופן שאינו רוצה להכנס כלל בטענות ומענות כו', ובלשון כ"ק מו"ח אדמו"ר³⁹ בשם כ"ק אדמו"ר הזקן: א' איך ניש' ער וייל און ניש' ער קען זייך נפרד מאלקות. וכללות ענין זה הוא מצד הכחות שנתונים מלמעלה, כחות וואס א רכי גיט, היינו, שאין זה מצד יגיעת עצמו (אויסגעואווענטע כחות), אלא כחות שהרכי נתן לו, ומצד כחות אלו אינו נכנס בעניני טענות כלל. אמנם יש ענין נעלה עוד יותר באתכפא, שבא מצד גילוי ההעלם העצמי. וענין זה הוא למעלה מכל גדר הכנה וכו', שאיך לנו כזה לא הבנה והשגה ולא הכרה והרגשה, לא בפנימיות ולא בדרך מקיף, אלא שמצד דביקות הנשמה בעצמות ומחוח א"ס ב"ה לא מונעים ממנו שום ענינים, ונתונים לו גם את גילוי ההעלם העצמי, שאינו יכול להיות נמשך לא בכחות פנימיים ולא בכחות מקיפים. וענין זה כא ליד ביטוי בהרגש דרע ומר עובר את הרי' אלקיד, ושאיך שאין לו יריעה כלל בהרי' אלקיד, ואינו יודע כלל מעניני קדושה, מ"מ הרי הרי הוא מרגיש אשר רע ומר עובר את הרי' אלקיד, ועוד זאת שמפיל אינו יודע מפני מה הוא רע ומר, ומ"מ מרגיש שזהו רע ומר, ומרגיש שזהו"ע הנוגע בעצם נפשו כזה וכבא, ואי אפשר שיהי' כן הלאה, ובהכרח שיהי' אסורה מכאן⁴⁰, דאף שאינו יודע מהו להחזיקו לשםיו, מ"מ הוא יודע שאי אפשר להמשיך באופן כזה. ורקא בעבודה זו מתגלה ההעלם העצמי, להיות שבכבודה זו הגוף עצמו נהפך לטוב, והיינו, שסיבת הפיכתו לטוב אינה מצד גילוי האור אלא מצד הגוף עצמו, וענין זה הוא מצד גילוי ההעלם העצמי, כיון שגילוי היש האמיתי הוא ביש הגוברא. דוקא⁴².

(37) ראה תו"א בראשית ג. ד. ואילן.
 (38) וראה סידור (פס דא"ח) קטו, א. טה"מ.
 ענין ג. כו. ה'שי"ת ע' 59.
 (39) טה"מ תולדות ע' רטו. ע' רמג' הישיבת
 בשלח מג. ג. סה"מ תולדות ע' קצא ואילן.
 ע' 115.

1 (ד) וזמן מ'ישיב יובואו מרותה ולא יכולו לשתות מים ממרה כי מרים הם גוי ויורדו ה' עץ ויגלדו אל המים וימתקו המים. וכענין העץ מצדנו כי דעות. דעת הזוהרי"ג שעץ קאי על התורה, כמ"ש עץ חיים היא למחזיקים בה, ודעת המדרש³⁹ שעץ זה הדרדפני ה', שהוא סס"ג. וכי דיעות אלו הם כי האופנים הנ"ל באתכפא. דנה, לכל הדעות לא נתבטלו המים הריעים ע"י הוספה ריבוי מים טובים (שאז אינם משתנים בעצם מהותם, כנ"ל). כי אם, שע"י השלכת העץ נתחפכו המים המרים עצמם, וכמ"ש וימתקו המים. אלא שבה גופא יש ב' דעות. לדעת הזוהר שעץ קאי על תורה (שהתורה היא אילנה דחיי, שאינו שייך לאילנה דמותא, ואינו שייך להתרובת טוב ורע). נמצא, שהמתקת המים היחה ע"י גילוי האור ודחורה, שמצד גילוי זה הופכו המים המרים למים מתוקים. אמנם לדעת המדרש שהעץ עצמו הוא עץ מר, נמצא, שפעולת השלכת העץ במים היחה לגלות במים את המרירות שלהם כו', וע"י נעשית ההמתקה מצד המים המרים עצמם. ואף שענין זה נעשה ע"י משה דוקא, כמ"ש ויורדו ה' עץ וישלך אל המים, הרי זה לפי שחורע מצד עצמו אינו שייך שירגיג שהוא לא, אלא ע"ל גילוי מלמעלה דוקא, אך מ"מ אין זה ענין של גילוי האור, יצא ממציאותו ומתהפך לטוב. והיינו, שאין זה ענין של גילוי אור, כי אם, גילוי ההעלם העצמי, סחימו דכל סחימו, דכתיב כיי"ב ישת חושך סחתו.

2 (ה) וכיאר העין בעבודה האדם, דנה כתיב³⁶ חי ה' אלקי ישראל אשר עמדתי לפניו, וקאי על הנשמה כמו שהיא למעלה, שמשגת אלקות ועומדת באהבה ויראה, ואינה יודעת כלל אודות ענינים אחרים זולת אלקות. אמנם כירידתה למטה להתלבש בגוף נפש הבהמית, שייכת היא כבר לשכל אנושי, להשיג דבר גשמי, ולמטה מזה, שע"י ירדת הנשמה בגוף נפש-ההעלם בב' ענינים. הא, שהגוף מעלים על אור הנשמה, והב, הוא העלם הגוף עצמו. והם כ' הענינים שישנם בחושך, היותו העדר האור, והיותו כריאה בפני עצמה. והיינו, שההעלם על אור הנשמה הו"ע דהעדר האור, והעלם הגוף עצמו הו"ע שהחושך הוא בריאה בפ"ע. דנה, העדר האור שייך רק כשייש מצאיות של אור, ואז פועל החושך העדר האור או

(30) בשלח טו. ברי"ה.
 (31) ח"ב ט, ריש ע"ב.
 (32) משלי ג. דח.
 (33) שמו"ד פס"ג. פ"ג. ג.
 (34) ראה מנחות בהנהגה לשמו"ד פ"ג ש"פ.
 (35) תולדות ית. יב.
 (36) מלכים"א י, א (ראה לקי"ש ת"ח ע'
 147 ע"ה ע"ה 53).